

Bron 1: Slaaf Equiano vertelt

Nu kwamen vele planters en kooplieden aan boord, al was het avond geworden. Zij stelden ons op in groepen en onderzochten ons nauwkeurig. Zij lieten ons ook opspringen en wezen naar het land, daarmee aangevend dat wij daarheen zouden gaan. Daarop dachten wij dat wij opgegeten zouden worden door deze lelijke mannen en toen wij spoedig daarna onderdeks werden gebracht, trilden en beefden wij van angst. De hele nacht waren onze jammerklachten te horen, zo erg dat ten slotte de blanke mensen een paar oude slaven van land haalden om ons te vertellen dat wij aan land zouden gaan om te werken en dat wij daar landgenoten zouden ontmoeten. Dat stelde ons gerust.

Uit: Olaudah Equiano, 'Merkwaardige levensgevallen van Olaudah Equiano of Gustavus Vass, den Afrikaan, door hem zelve beschreven', 1790

Bron 2: Amsterdam in de Gouden Eeuw

Aanbieders van koopwaar hebben vaste plaatsen. Op de pilaren staan de namen van goederen en van steden en gewesten waarmee zij handeldrijven. Er wordt gehandeld in honderden soorten producten. Ook kun je scheepsruimte charteren (=huren), lading laten verzekeren, krediet (=lening) aanvragen, de laatste nieuwtjes horen, betalingen doen, pakhuisruimte huren en sjouwers aannemen.

Uit: M. Hell en E. Los, 'Amsterdam voor vijf duiten per dag', 2011.

Bron 3: Geld uit graan

In de Republiek werden de graanprijzen bepaald. Toen in Italië hongersnood heerste, lagen er op de rede van Texel honderden schepen vol graan te wachten tot de Italianen de prijs ervoor wilde betalen die Amsterdam wilde hebben. De hele productieketen was in handen van de Nederlanders, en die wisten precies wat ze waar moesten produceren om de hoogste winsten te behalen.

De schepen die naar de Oostzee voeren werden op de heenweg vaak verzwaard met dakpannen en bakstenen. Die zijn nog steeds terug te vinden in het straatbeeld van Poolse steden. Daar is menig koopmanshuis, graanpakhuis – en zelfs een paar stadspoorten – opgetrokken uit baksteen uit de Republiek. De invloed van kunstenaars uit de Lage Landen is nog te zien aan de decoraties van huizen en schilderijen.

Uit: Historisch Nieuwsblad, 'Geld uit graan', 17 maart 2022. <https://www.historischnieuwsblad.nl/geld-uit-graan/>

Bron 4: Barentsz en Van Heemskerck

Bron 5: Verovering van Banda

De volgende dag heeft de vijand ons met drie kanonnen begroet en hebben wij hem zeer dapper aangevallen. De gevluchte Bandanezen zouden graag vrede sluiten, maar omdat zij hun wapens niet eerst willen overgeven, vinden wij het niet geraden met hen een verdrag te sluiten.

Deze brief gaat mee met de schepen Dragon, Schiedam en T'Postpaert naar Jakarta. De Schiedam is geladen met kruidnagel, noten en foelie die wij naar Jakarta zenden om naar U door te sturen.

De Dragon zenden wij naar Jakarta met de overwonnen Bandanezen. Onder de hier gehouden Bandanezen zijn er 45 die vanwege hun oneerlijke handel en kwade opzet uit de Dragon gehaald en gearresteerd zijn. Met de volgende zending stuur ik U nader bericht over de spotterij van de Bandanezen.

T'Postpaert gaat mee om de gevangenen te helpen bewaken en tot Jakarta voor de handel gebruikt te worden.

Brief van J.P. Coen aan zijn opdrachtgevers in Nederland, 6 mei 1621.

Bron 6: Suikerplantage en -fabriek in Brazilië

